

Sygn. akt I ACa 212/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SA (...)

Sędziowie: SA Anna Beniak

del. SSO Elżbieta Zalewska - Statuch

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **M. F. (1)**

przeciwko **S. P.**

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 24 listopada 2015 r. sygn. akt I C 1064/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki M. F. (1) na rzecz**

pozwanego S. P. kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym przez adwokata K. S..

Sygn. akt I ACa 212/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa M. F. (1) przeciwko S. P. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, oddalił powództwo, zasądził od M. F. (1) na rzecz S. P. kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, to jest kosztów wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego z urzędu adwokata K. S..

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych ustaleń faktycznych, z których wynika, że mocą umowy o rozszerzenie wspólności ustawowej zawartej w dniu 19 czerwca 1995 roku w Ł. przed notariuszem E. L. powódka M. F. (1) oraz pozwany S. P. oświadczyli, że rozszerzają wspólność ustawową na zabudowaną nieruchomość, położoną we wsi B., gmina R., zawierającej obszar 2,79 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...) oraz na majątek nabyty w czasie trwania małżeństwa z jakiegokolwiek tytułu.

W dniu 28 września 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi rozwiązał związek małżeński M. P. z domu F. oraz S. P. z winy pozwanego. Wyrok jest prawomocny.

W dniu 18 września 2014 roku powódka złożyła oświadczenie, mocą którego, na podstawie art. 87 w zw. z art. 88 § 1 k.c. uchyliła się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego dnia 19 czerwca 1995 roku przed notariuszem E. L. w którym to oświadczyła wraz z pozwanym, że rozszerza małżeńską wspólność ustawową na zabudowaną nieruchomość położoną we wsi B., gmin R., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, XIV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz na majątek nabyty w czasie trwania małżeństwa z jakiegokolwiek tytułu.

Powódka oświadczyła, iż powyższe oświadczenie złożyła pod wpływem groźby obawiając się, że jej oraz najbliższym jej osobom grozi poważne niebezpieczeństwo ze strony pozwanego S. P., który dopuszczał się wobec niej aktów przemocy.

Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia złożonego pod wpływem groźby zostało nadane na adres pozwanego w dniu 22 września 2014 roku.

W odpowiedzi na przesłane oświadczenie pozwany wskazał, że oświadczenia nie uznaje i nie zgadza się z jego treścią. Dodał, że nigdy w żaden sposób nie wpływał na złożenie przez byłą żonę oświadczenia o rozszerzeniu małżeńskiej wspólności ustawowej.

U pozwanego rozpoznano zespół uzależnienia od alkoholu. Mocą wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi S. P. został uznany za winnego tego, że w okresie od sierpnia 1998 roku do 21 sierpnia 2008 roku znęcał się fizycznie i psychicznie nad powódką oraz psychicznie nad osobami najbliższymi, to jest dziećmi oraz teściową w ten sposób, że pod wpływem alkoholu wszczynał awantury bez powodu, w trakcie których szarpał, bił i kopał żonę po całym ciele, używał wobec żony, teściowej, córki i syna słów powszechnie uznawanych za obelżywe i poniżające, groził żonie pozbawieniem życia, a ponadto w dniu 14 sierpnia 2008 roku groził żonie pozbawieniem życia przy użyciu noża i groźby te wzbudziły w pokrzywdzonej uzasadnioną obawę spełnienia.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi uznał S. P. za winnego dokonania czynu z art. 207 § 1 k.k. w okresie od grudnia 2009 roku do końca stycznia 2011 roku.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jako nieuzasadnione podlegało w całości oddaleniu.

Powódka M. F. (1) wniosła o nakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie udziału we własności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...) oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) w związku z uchyleniem się od skutków prawnych oświadczenia w przedmiocie rozszerzenia wspólności ustawowej, złożonego pod wpływem groźby. Jako podstawę prawną roszczenia wskazała art. 88 k.c.

Powódka opiera swoje żądanie wyłącznie na podstawie twierdzenia o skutecznym uchyleniu się z uwagi na groźbę od skutków prawnych swojego oświadczenia woli o rozszerzeniu wspólności majątkowej małżeńskiej. Sąd Okręgowy wskazał jednak, że ustalony stan faktyczny nie wskazuje, że w sprawie w ogóle mamy do czynienia ze skutecznym powoływaniem się na wadę oświadczenia woli w postaci groźby.

Oświadczenie powódki o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli zawiera same ogólniki sugerujące dopuszczenie się aktów przemocy przez pozwanego względem powódki oraz osób dla niej najbliższych w czasie zawierania umowy rozszerzającej wspólność ustawową. Tymczasem załączone do akt sprawy wyroki karne swym zakresem czasowym obejmują okres od 1 stycznia 1998 roku do 2008 roku oraz okres od grudnia 2009 do końca stycznia 2011 roku. Sąd Okręgowy podkreślił, że wprawdzie opinia w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania zakładu leczenia odwykowego wskazuje, że pierwsze likwidowanie negatywnych skutków picia alkoholu - alkoholem u pozwanego miało miejsce ok. 30 roku życia, tj. ok. 1995 roku, lecz twierdzenia te nie mogą być dowodem na działanie pod wpływem groźby w chwili zawierania rzeczonyj umowy o rozszerzeniu wspólności ustawowej. Powódka nie udowodniła, aby pozwany, jako groźący, żądał złożenia konkretnego oświadczenia woli bądź, aby

powódka składała oświadczenie w celu zapobieżenia realizacji groźby, w rezultacie przesłanki z art. 87 k.c. nie zostały spełnione.

Zważywszy na kwestię zachowania rocznego terminu do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych, o którym mowa w art. 88 § 2 k.c., w kontekście precyzyjnie określonych ram czasowych psychicznego oraz fizycznego znęcania się przez pozwanego nad powódką, twierdzenia dotyczące uporczywych telefonów i wulgarnych zwrotów po tym okresie Sąd Okręgowy uznał za nieudowodnione. W ocenie Sądu pierwszej instancji należy mieć także na uwadze, że skoro już w postępowaniu rozwodowym powódka podejmowała kroki mające na celu eksmitowanie pozwanego ze wspólnego domu, zaś ostatni wyrok karny jako końcową datę niewłaściwego zachowania pozwanego wskazuje styczeń 2011 roku, przyjęć należało, iż oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożone w dniu 18 września 2014 roku było spóźnione.

Wobec powyższego w świetle przedstawionych przez powódkę faktów i dowodów w sprawie, zdaniem Sądu Okręgowego, nie ma podstaw do powoływania się na wadę oświadczenia woli w postaci groźby.

Nie mniej jednak Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że powodem oddalenia powództwa nie była okoliczność, że powódka nie udowodniła stanu obawy o własne zdrowie lub życie, którego źródłem było zachowanie pozwanego.

Zdaniem Sądu Okręgowego zgłoszone przez powódkę roszczenie nie służy nawet w przypadku gdyby w sprawie istniały podstawy do powołania się na groźbę.

Dla unieważnienia czynności prawnej z powodu groźby nie jest konieczne orzeczenie sądu, a w wypadku kwestionowania skuteczności uchylenia przez adresata oświadczenia w powództwie o świadczenie lub ustalenie, wyrok sądu ma charakter deklaracyjny. Skutki prawne skutecznego wykonania oświadczenia o uchyleniu się z powodu groźby od skutków prawnych oświadczenia woli są tożsame ze skutkami nieważności czynności prawnej z przyczyn określonych w art. 58 k.c.

Sąd Okręgowy podkreślił, że nieważność oświadczenia woli w postaci groźby powoduje skutek *ex tunc*, a zatem niweczy stosunek zobowiązaniowy. Inaczej jednak, niż w wypadku oświadczeń o odstąpieniu od umowy sprzedaży, czy odwołaniu darowizny, powód zniweczenia tego stosunku nie leży w tym, że w toku wykonywania niewadliwej z punktu widzenia oświadczeń woli umowy upadła przyczyna jej zawarcia, bowiem przestał istnieć zgodny zamiar stron wskutek zajścia zdarzeń określonych ustawowo lub wolą stron. Powodem tym jest pierwotna wadliwość umowy odnosząca się do jej elementu konstytutywnego, jakim jest oświadczenie woli. Nieważne oświadczenie woli nie może wywrzeć żadnego skutku prawnego, a zatem w wypadku umowy rozszerzającej wspólność ustawową o określoną nieruchomość, nie może doprowadzić do przeniesienia prawa własności.

Ponadto skutek rozporządzający umowy przeniesienia własności nieruchomości zależy od istnienia zobowiązania, w wykonaniu którego dochodzi do przesunięcia majątkowego. Złożenie oświadczenia o uchyleniu się od oświadczenia woli nabywcy lub zbywcy prowadzi do unicestwienia zobowiązania z mocy prawa, upadku skutku rozporządzającego i automatycznego powrotu własności do zbywcy bez potrzeby dokonywania odrębnego rozporządzenia.

Mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej okoliczności Sąd Okręgowy oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., nie znajdując żadnych podstaw do zastosowania w stosunku do powódki przesłanek z art. 102 k.p.c., która reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, winna mieć świadomość konsekwencji związanych z ewentualnym oddaleniem powództwa.

W niniejszej sprawie żądanie strony powodowej nie zostało uwzględnione, a zatem pozwany jest stroną wygrywającą sprawę. Stosowny wniosek o przyznanie kosztów procesu został zgłoszony przez stronę pozwaną na rozprawie. Do kosztów tych Sąd Okręgowy zaliczył wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata K. S. w kwocie 7.200 zł tytułem stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w

sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1348 z póź. zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- 1) naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz powódki na okoliczność znęcania się fizycznego i psychicznego pozwanego nad powódką, składaniem przez niego gróźb karalnych w celu zmuszenia powódki do złożenia oświadczenia o rozszerzeniu wspólności ustawowej małżeńskiej oraz poprzez dowolne uznanie że okoliczności, na które przeprowadzone miały być dowody były dla sprawy nieprzydatne, mimo że dowody te zmierzały do wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.
- 2) naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnych ustaleń na podstawie niepełnego materiału dowodowego, że powódka nie udowodniła, aby pozwany, jako groźący, żądał złożenia konkretnego oświadczenia woli bądź, aby powódka składała oświadczenie w celu zapobieżenia realizacji groźby, w sytuacji, gdy sąd oddalił wnioski dowodowe powódki, które zmierzały do wykazania tych okoliczności oraz poprzez dowolne ustalenie, że powódka nie zachowała rocznego terminu na złożenie oświadczenia, o którym mowa w art. 88 § 2 k.c.
- 3) naruszenie art. 64 kodeksu cywilnego poprzez jego niezastosowanie na skutek błędnego przyjęcia, że złożenie oświadczenia o uchyleniu się od oświadczenia woli nabywcy lub zbywcy (nieruchomości) prowadzi do unicestwienia zobowiązania z mocy prawa, upadku skutku rozporządzającego i automatycznego powrotu własności do zbywcy bez potrzeby dokonywania odrębnego rozporządzenia.

W następstwie powyższych zarzutów skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, ewentualnie - w przypadku nieuwzględnienia zarzutu z pkt 1) o zmianę zaskarżonego wyroku - po przeprowadzeniu - na podstawie art. 381 k.p.c. - uzupełniającego postępowania dowodowego i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje. Ponadto skarżąca wniosła na podstawie art. 380 k.p.c. o rozpoznanie postanowień Sądu Okręgowego w Łodzi I Wydział Cywilny oddalających wnioski dowodowe powódki o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków M. F. (2) i B. O. oraz powódki na okoliczność znęcania się fizycznego i psychicznego pozwanego nad powódką, składaniem przez niego gróźb karalnych w celu zmuszenia powódki do złożenia oświadczenia o rozszerzeniu wspólności ustawowej małżeńskiej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego przyjmując je za własne.

Na samym wstępie rozważań należało zaakcentować, że podniesione w apelacji zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie miały żadnego znaczenia dla kwestii kluczowych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i już choćby z tego względu okazały się bezzasadne. Zauważyć bowiem trzeba, że powództwo podlegało oddaleniu a limine, z uwagi na twierdzenia pozwu oraz treść dołączonych do niego dokumentów.

W tym miejscu dostrzec należy, że już sam kształt żądania powódki sprecyzowany w pozwie stanowił samoistną przeszkodę dla uwzględnienia wywiedzonego przez nią powództwa. Skarżąca bowiem w żaden sposób nie sprecyzowała, komu pozwany ma złożyć oświadczenie woli oraz na kogo ma zostać przeniesiony udział we własność opisanej w żądaniu nieruchomości. W takim zaś kształcie roszczenie nie mogło zostać uwzględnione, bowiem sąd nie ma możliwości uzupełnienia oświadczenia powódki, nawet w trybie art. 130 k.p.c., bowiem modyfikacja treści oświadczenia o te składniki skutkowałaby wyjściem poza żądanie pozwu, o którym mowa w art. 321 k.p.c.

Nadto zasadnie Sąd pierwszej instancji uznał, że roszczenie powódki wygasło na skutek braku zachowania ustanowionego w art. 88 k.c. zawitego terminu dla uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, nawet gdyby podzielić wersję skarżącej, że zostało ono przez nią złożone pod wpływem groźby. Skarżąca nie wykazała w żaden sposób aby oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli zostało złożone w terminie roku od chwili, kiedy stan obawy ustał. Co istotne, tego stanowiska Sądu pierwszej instancji apelująca co do zasady nie zakwestionowała, zaś zarzuty apelacji sprowadzały się przede wszystkim do polemiki na temat skutków złożenia oświadczenia woli pod wpływem groźby. Podkreślenia wymaga, że oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli zostało sporządzone i podpisane przez pełnomocnika procesowego powódki, a brak jest dowodu, że pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu U. R. obejmowało umocowanie do dokonania tej czynności.

Istotne jednak na gruncie niniejszej sprawy, co akcentował w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy, jest zwrócenie uwagi na konsekwencje prawne, jakie niesie dla dwustronnej czynności prawnej uchylenie się przez jedną ze stron tej czynności od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli, z uwagi na jego wadę w postaci groźby w kontekście zgłoszonego roszczenia.

W judykaturze przyjmuje się, że w wyniku skutecznego złożenia oświadczenia, o jakim mowa w art. 88 § 1 k.c., czynność prawna staje się nieważna od początku, ponieważ oświadczenie o uchyleniu działa z mocą wsteczną (*ex tunc*) od momentu dokonania czynności prawnej. Z tego względu czynność ta nie może wywierać żadnych skutków, zaś te, które powstały, zostają z mocą wsteczną przekreślone, co dotyczy zarówno skutków o charakterze obligacyjnym, jak i praworzeczowym. Oznacza to, że zostają zniweczone z mocą wsteczną wszystkie skutki prawne zbycia rzeczy w postaci przeniesienia jej własności na inną osobę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt I ACa 656/12, LEX nr 1220593).

Wobec powyższego gdyby zatem hipotetycznie przyjąć, że powódka skutecznie uchyliła się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby, zawartej w umowie o rozszerzenie wspólności ustawowej z dnia 19 czerwca 1995 r., to w ten sposób cała taka czynność prawna zostałaby zniweczona, unieważniona i nie byłoby podstaw do żądania złożenia przez pozwanego oświadczenia woli o przeniesieniu udziału we własności nieruchomości objętej żądaniem pozwu.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że konstrukcja pozwu opiera się na określeniu żądania oraz przytoczeniu takich okoliczności faktycznych, które go uzasadniają (art. 187 § 1 pkt 1) k.p.c.). Na powódce zatem spoczywał procesowy obowiązek podania takich okoliczności faktycznych, które wpisują się w normatywne przesłanki roszczenia rozpatrywanego na płaszczyźnie konkretnych przepisów prawa cywilnego. Wykazanie prawotwórczej przesłanki roszczenia, stosownie do reguł dowodowych wynikających z art. 6 k.c. i 232 zd. 2 k.p.c. ma dla jego skuteczności charakter konstytutywny. Powódka winna zatem uwiarygodnić fakty odpowiadające kryterium oceny, jakim kieruje się Sąd rozstrzygając spór. Jest to bardzo istotne wymaganie albowiem dokładnie określone żądanie wespół z powołanymi na jego uzasadnienie okolicznościami faktycznymi, określa zakres prawa podmiotowego poddanego ochronie, a tym samym wytycza granice rozpoznania sprawy, a w dalszej kolejności - zakres orzekania przez sąd (art. 321 k.p.c.), wyznaczając tym samym granice rozstrzygnięcia sądu. Sądy cywilne orzekają jedynie w granicach określonego przez stronę powodową żądania (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.), zaś elementem uzupełniającym owo żądanie są okoliczności faktyczne je uzasadniające (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Tymczasem żądanie pozwu o nakazanie „złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie udziału we własności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...) oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...)” nie zostało poparte żadnymi okolicznościami faktycznymi w treści pozwu. Powódka uzasadniając zgłoszone roszczenie powołuje się bowiem na okoliczności świadczące o działaniu pod wpływem groźby w chwili składania oświadczenia woli. Sąd pierwszej instancji podkreślił jednak, o czym była już mowa powyżej, że skutecznie uchylenie się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli pod wpływem groźby powoduje, że czynność prawna staje się nieważna od początku, bowiem oświadczenie o uchyleniu działa z mocą *ex tunc* tj. od momentu dokonania czynności prawnej. W

takiej sytuacji powódka nie mogłaby zgłaszać żądania złożenia przez pozwanego oświadczenia woli o przeniesieniu udziału w nieruchomości, bowiem z mocy prawa to ona byłaby właścicielką tej nieruchomości przez cały czas.

Jeśli zatem powódka twierdzi, że rozszerzenie wspólności majątkowej dokonała pod wpływem groźby ze strony pozwanego to oświadczenie to dotknięte było nieważnością na skutek jej działania. Powódka popada zatem w sprzeczność żądając aby pozwany złożył oświadczenie woli, przenoszącego udział w prawie własności wskazanej w pozwie nieruchomości z powołaniem się na przepisy Kodeksu cywilnego i art. 64 k.c. Żądanie powódki po jego doprecyzowaniu mogłoby okazać się zasadne, gdyby powódka twierdziła, że pozwany nabył skutecznie udział we własności nieruchomości, a istnieje po jego stronie obowiązek zwrotu wskazanego w żądaniu udziału na jej rzecz, czego pozwany nie chce wykonać. Powódka twierdzi jednak zgoła odmiennie i nie sposób przypisać pozwanemu tego obowiązku, wynikającego z powołanych przepisów w stanie rzeczy, będącym podstawą orzekania.

Stąd też bez wpływu na rozstrzygnięcie pozostaje oddalenie przez Sąd Okręgowy zgłoszonych w toku postępowania wniosków dowodowych przez powódkę. Dlatego też, za nieuzasadniony należało w tej sytuacji uznać zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., który uprawnia Sąd do selekcji zgłoszonych dowodów, jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć, a także pozostałych wskazanych w apelacji powódki przepisów prawa procesowego. Nieistnienie związku pomiędzy zawnioskowanym dowodami a istotą zawisłego sporu skutkuje przyjęciem zbędności przeprowadzenia postępowania dowodowego w sprawie w określonym zakresie.

W końcu za niezasadny należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 64 k.c., którego skarżąca upatruje w jego niezastosowanie na skutek błędnego przyjęcia, że złożenie oświadczenia o uchyleniu się od oświadczenia woli nabywcy lub zbywcy (nieruchomości) prowadzi do unicestwienia zobowiązania z mocy prawa, upadku skutku rozporządzającego i automatycznego powrotu własności do zbywcy bez potrzeby dokonywania odrębnego rozporządzenia.

Podkreślić należy, że w orzecznictwie powszechnie wskazuje się, że powołany przez powódkę art. 64 k.c. nie jest samoistną podstawą dla kreowania obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli. Stanowi on jedynie podstawę prawną do przymusowej realizacji obowiązku, który wynika z innego źródła. Obowiązek złożenia oznaczonego oświadczenia woli może mieć oparcie w czynności prawnej np. umowie darowizny, sprzedaży (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1282/11 LEX nr 1316299). Orzeczenie zatem, któremu przysługuje zawarty w art. 64 k.c. musi być oparte na określonej normie prawa materialnego, która przewiduje skorelowany z uprawnieniem drugiej strony o charakterze roszczenia cywilnoprawnego obowiązek zobowiązanego złożenia oświadczenia woli (w rozumieniu prawnomaterialnym).

Mając na uwadze powyższą argumentację Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd odwoławczy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Na zasądzone od powódki koszty składa się kwota wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanego – stosowanie do treści § 19-21 w zw. z § 6 pkt 7 i § 13 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461)